

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manvscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodiêre

Qvi ... Illas Omnes Complectitvr Historias, Qvæ Post Secvndam Sex
Tomorvm Editionem ...

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1586

VD16 ZV 1269

De beato Petro Damiani S.R.E. Cardinale & Episcopo Ostiensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77432](https://nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:hbz:466:1-77432)

F E B R V A R I I XXII.

82
cris patro-
norum sub-
sistat.

sione & offensione, Domino authore, usque ad finem mundi liberam fore atque munitam. Ergo beatum virum Constabilem humilimis precibus suppliciter exoremus, ut iuxta nominis sui etymologiam, tam presentibus, quam futuris huius monasterij fratribus imperet a Domino suis orationibus constantiam in quotidiano labore cerraminis, tribuatque stabilitatem in bonis moribus; ut per haec, aliaque opera charitatis & misericordiae, ad beatam & eternam gloriam, ubi ipse cum Deo regnat, peruenire mercamur: ipso Domino nostro Iesu Christo donante, qui cum patre & spiritu sancto viuit & regnat Deus in secula seculorum, Amen.

VITA BEATI PETRI DAMIANI S. R. E.
CARDINALIS ET EPISCOPI OSTIENSIS, VIRI SANE
tam sanctitate quam eruditio celeberrimi: ut habetur in Hieronymi Ravennae
tis historiographi libro quinto. Vtrum hic in Sanctos relatus sit, com-
pertum non habeo, nisi quod Aloysius octauo suo Tomo
de Sanctis, eum beatum Petrum Damiani
semper intitulet.

SURIUS

ober
Josed
FVIII
5

22. Febru.
Cap. 1.
Petri Da-
miana pa-
tria.

Cur Dami-
anus cog-
nominetur.

Matris sua
ineum cru-
delitas.
Semimor-
tuu calentis
aque bene-
ficio advi-
ta reuoca-
tur infans
Cap. 2.

Preficitur
alendis sui
bus.

Iauenium
num sa-
cerdotum tra-

ETRVS Damianus Rauennæ, satis obscuero loco, sed ingenuo natus, (sunt tamen qui ex nobili Honestoru, familia orum putant sed falluntur, cū id Petro peccatori conueniat) diligenter omnibus charitatis officijs à Damiano fratre natu maiores sic nutritus, ac bonis literis imbutus est, vrbis cognomentum adscripsit, vocarique voluerit & scribi Petrus Damiani: quod contigisse in Eusebijo Cæsariensi legimus, qui à Pamphilo amico, Eusebii Pamphili & vo- cari & esse perpetuò voluit: quaquam in petro Damiani id obseruari potest, quod ipse se tantum Petrum appellat, reliqui, Damiani adiungunt. Antequam cucullū sumeret, bonas artes plurimos publice docuit, stylo, vt illa ferebant tempora barbarie plenissima, satis eleganti: quod & ex illius epistolis quas ad multos misit, & ex libris quos scripsit, & ex iis quas ad populum habuit concionibus, cognoscere difficillimum non est. Ab incunte astate agitari aduersis coepit: cum enim mater post plurimos filios, hunc postremum genuisset, quadamq; die natu maior, patre demortuo, multitudinem fratrum, & hereditatem paruum conquereretur, adeo mater (quam iamdiu egestatis dolor cruciabat) est indignata, ac dolore percita, vt se miseram exclamans, atque amplius vt viueret indignam, Pectore vix dum nato lac negauerit, & nihil assiduo infantis plora commota expetere cius necem videretur: quæ planè erat consecutura nequaquam sero, nisi same si mul & vi frigoris iam nigrescentem, & voce ferè destitutum, sacerdos cui usdum pellex adueniens, iuuisset. Hæc siquidem crudelitatem matris acriter arguens, & la chrymas infantis calamitatemque deplorans, immanitate summa esferatum animu leniuit, & sociam se matri iungens, calentis aquæ beneficio, alijsque remedijs semiuum infantem reuocauit ad vitam.

Haqd ita diu post, mater diem suum objit, & frater natu maior duxit vxorem. Hi coniuges cum gerere curam pueri velle simularent, tam dura illum acrique premebant seruitute, vt is non modo pane, cibisque ac vino vitiiosis & corruptis ale- pularet: paulo que grandior factus, alendis suis preficeretur. In quo vili famula tu, cum die quadam argenteum nummum reperisset, & perinde ac diues repente factus, gratulabundus, quid eo posset aptius mercari, dulci appetitu, puerilem an- num, suauium rerum omnium expertem, per mollia trahente, diutius cogita- ret, tandem cælitus afflatus, Quid hæc, inquit, mente reuolu? Horum certa voluptas nequaquam fuerit diurna. Præstabit tradere hoc sacerdoti, qui sacra Deo faciat. Redit interea alius eius frater, cui erat nomen Damiano Rauennæque aliquot annos absuerat. Is fratri ærumnas miseratus, cum in fidem & clientelam acci-

DE B. PETRO DAMIANO EPISCOPO OSTIENSI.

83

accipiens amanter ac paternè fuit, literisque instruendum curauit. Quid cùm Renna aliquandiu fecisset optima pueri cognita indole, Fauentiam primo misit, mox Parmam, ut ibi doctos viros audiret; quod Petrus suis literis testatur.

dit, ut Mis-
fascelbreis

Litteras dñ.
scit.
Cap. 3.

Breui autē liberales artes omnes edoctus, tantum nominis ac famae apud omnes adeptus est, ut simma utilitate atque auditorum frequentia eas ceteris deinde explicans, facile primus omni Italia haberetur. Cumq; in dies fauoribus, gratia principis, diuinitatis & autoritatis cresceret, seipsum increpans, Nunquid, dicebat, his perperuo caducis atque interituris bonis inhæserim? An non potius his valedicens, cœlestia conseceret? Quæ cùm répeteret sèpius, tandem paulatim coepit diuinis studijs & obsequijs nauare operam: itaque sub preciosa ueste, induit cilicium, inediæque & vigilij, ac diuinis hymnis frequens studium exhibet. cumq; libidinis astu, prò atatis natura iactaretur, medijs noctibus è cubili surgens, aquis se immergebat, dum torus frigesceret: indeq; egressus, in lectum minimè regredi, sed psalmis atque hymnis Deum venerari consueverat. Mirum fuerit dñs tuus, quam præstiterit egentibus liberalitatem & munificentiam, quāque benigne & piè prandio los acciperet. Quo loco illud nequaquam silentio videtur præterea dum, cum quādam die, vñà cum sodali suo, cuius opera vrebatur, pranderet, neque extra vnicum ex similitudine tritici panem quicquam haberet, sodalique qui eodem cibo vt consueverat, cibarius & secundarius panis esset appositus, secum loqui coepisse: Christus ad mensam meam, inferior mihi est: iamque his atque alijs animo repetitis, cū panem cum illo communare decreuisset, pudore tamen retractus est. Itaque comedentem paucum sensim arripit, & horror concurrit viscerum, tandemq; pñscis, quæ transuersa in gurgite inhæserat, spina, nullis cedens remedij strangulabat, cum id fibi ob panem ex similitudine sodali minime tributum accidisse existimans, commutato pane, primo eius bolo conualuit: quamobrem, supra quam dici potest latus, aperuit cunctis miraculum.

Dum diu-
nis studijs
vacat, cor-
pus suu ca-
litigare nō
negligit.

Pietas eius
in pauperes

His atque alijs ad Dei famulatum in dies magis accensus, cum omnino his caducis rebus abduci, monachusque fieri decreuisset, id tamen in patriis finibus ob affines aliquotque alia impedimenta, minus tutum arbitraretur, hæc cogitantem, assidue precibus contendentem à Deo, ut ad salutem sempiternam aditum pararet, à solitudine sanctæ Crucis fontis Auellanæ, quæ est in Eugubina dioceesi, monachi duo, de quibus iam multa præclara accepérat, diuinitus impulsi cōueniunt, um expeti His Petrus, postquam deo multa locutus cum illis fuisset, animi sui sensum erit, aperit, petique, num ab eorum Abbatem, si monachus vellet fieri, recipieretur. ipsis affirmantibus, latus spondet se illuc quam primum profecturum. Donat interea scyphum argenteum ab eundem, verum cum instanter illud, nullis precibus locum reliquentes, renuissent, atque ob id conceptam in animo Petri religionem, & opinionem eorum sanctitatis, magis confirmassent, fecerunt vt maius adhuc caducarum harum rerum fastidium Petrus incurrerit, nec quicquam aliud, nisi cœlestia, cogitaret.

Cap. 4.

Post monachorum discessum, vt vsu tractando cognosceret, vtrum eius vita laborem esset latus, coniecit se in cellulam satis arctam, vbi per quadraginta dies vitam, iuxta leges eremitarum S. Crucis, tradixit: quo genere viuendi plurimum robatus, nihil iam difficultates, & durum vitæ illius modum timens, suis omnibus in scijs, clam ad eam montis Catriæ solitudinem profectus est. Excipit eum li. benter Abbas, cuculloq; indutum, vni ex monachis in custodiā ac disciplinam, tyroni more, tradit. Quantum autem proferret quamq; obedientiam magistro, reuerentiamque præsisterit, ex eo facilè cognosci potest, quod iter cum precepto- te eques ingressurus, iuslatusque ab eo vt indueret molliorem uestem ac pulchriorem, magistrum supplex obsecravit, ne, quod minus decere ipse arbitrabatur, præcipere. caterum magister, qui eum ob perspectas virtutes vnicè diligebat, propter ea que in publicum prodiret adeo incultus optabat, nequaquam assiduis repetitisque eius precibus assentiri. Igitur Petrus, ne nimis perfacte pertinax, obediens repugnaret, (quoniam maximo pudore ac rubore suffusus, quod, quæ reiecerat ornamenta, recepisse videbatur) nullum præ pudore intueri audens, pulchri- re indutus cucullo, magistro comes abiit: cernere autem (quemadmodum ipse met retulit) omnes eum digo commonstrantes, & sponsi nomine, non monachi appellantes, quacunque incederet, videbatur.

Fit mona-
chus.

Obedientia
eius quæ

Ad

SURILLIS

OPP
TOSCI
RVITI
5

FEBRVARII XXII.

84

Cap. 6.

Monacho
rum abſi-
nētia quā-
ta olim
fuerit.

Ad cenobium regressus, maiori in dies abstinentia, ac vigilijs, ad sanctitatem, & ad sumnum bonum adipiscendum incumbere. Per id temporis monachi illi, quatuor diebus hebdomadae pane & aqua traductis, tercia & quinta feris, parum leguminis, à singulis, suis seorsum cubiculis, coti, sumebat: diebusque facer inedia, panis, non quantum quisque vellet, sed certa quantitate ac mensura praebatur. Vinum rei tantum diuinæ facienda, & ægrotis notum, nulli praeteret. Cum vero is esset in vigilijs mos, vt signo dato, matutinis precibus expletis, omnes hymnos Davidis recitarent, præueniens hoc commune signum Petrus, quicquid erat noctis reliquum, continentibus excubij ducebat: vnde in eum incidit morbum, vt dies noctesque insomnes ageret. Sed temperatio factus, convaluit. Cumque breui in summam sanctitatis famam creuisset, summis tandem precibus Guidone Strambiato Rauennate, Abbe Pomposiano, id ab sancta Crucis Praefecto impetrante, Pomposiam mittitur, vt monachos illos preceptis diuinis sacris, literis instrueret: ibi transigit biennium, quo elapsi, ab sancta Crucis Praefecto, qui cum illuc misserat, à suisque monachis reuocatur. Ibì Praefecto paulo post demortuο, renuens, ac diligenter recusans, tamen cenobio præficitur. Quod cum intitulat, in Camertibus primum, mox ad montem Regium, quod est in Perusino, ubi celam reperit, quam D. Romoaldum incoluisse ferebant: deinde in Fauentino, tum ad Aceretum, tum ad Gaiunium, (nunc Cauinam appellant) postea in Ariminensi ad Murcianum cenobia excitauit.

Petrus cre-
atur mona-
chorū Pre-
fectus.

Conſtruit
monaſte-
ria.

Cap. 7.

Cōmutat
aqua in
vīnum.

Duo conti-
nua mira-
cula.

Petrus pro-
funda hu-
militas.

Cap. 8.

Seruū cu-
jusq[ue] ruc-
tem in pra-
cepserunt
illæ sum.

Petrus pro-
funda hu-
militas.

Cap. 9.

Petrus pro-
funda hu-
militas.

Petrus pro-
funda hu-

DE S. ELEVCHADIO EPISCOPO.

85

tur: nec diù processum est, cùm se dux ex oculis furtim subtraxit. Itaque ignarus via, vehementer anxius, & incertus quò renderet, petere à Deo suppliciter, ut præjet itinētis dux, meritis eius, cui obediēt satagebat: nec diù pōst peruenit, quo se via scindebat in duas partes: vbi dūm hæfisset paululūm, quam caperet ambigens, elegit tandem quam magis tritam vidit, aptioremque existimauit. Cæterūm dum conatur in eam iumentum dirigere, illud non modò renuit, sed aliam ingrediebatur: timens autem monachus, nē iumentum id faceret, quia aliás eam ingredi viam consuēset, calcibus ac verberibus in aliam impellere conabatur, iumento minimè assentiente: ad extrémum cùm irrito nixu diù certasset, iam demūm suspi cans, nē forte brutum illud animal sibi contra morem diuino instinctu resisteret, laxauit habenas, & quidem vano nequicquam eventu: inalbescente enim cælo, recta ingressum agnouit: pauloq[ue] pōst cùm peruenisset ad cenobium, quæ sibi contigissent, omnia Petro narrat, & Deo atque illi gratias egit immortales.

Pari méritorum virtute, dante Deo, adolescentulum, quem ad Episcopum quendam in negocium mittebat, traecto flumine in limo altè harentem, cùm illum supplex adolescentis inuocasset, in columnem eduxit: cumque adolescentis inde longius ad vrbe proœctus, non reperisset Episcopum, ab iuuene tamen, Episcopi patruelē, benignè exceptus est. In hoc tamen desuise patruelis Episcopi visus est, quod cunctis abeuntibus, adolescentem solum in cubiculo grandi reliquit: quā obrem adolescentis magno arreptus timore, noctem illam totam insominem duxit. Itaque patruelis Episcopi dormienti Petrus Damiani adesse est visus, qui acri vultu minitanus & obiurgans, quod negligenter nuncius suum adeò malè affecerit, perterritus eum quā maximè somno igitur solitus, expectare dum illucceat, vt inui sit hospitem, quæratque ea sibi quid velint: quod cùm esset factum, & suum veterque incommodum enarrasset, virti sancti potentiam admirati, extollere Dei glori am, qui sit in ijs, qui illi ex animo seruient mirabilis. Adeò autem hac re adolescentis, quem Petrus miserat, est commotus, vt reuersus ad Petrum, illi se totum commiserit, breuiq[ue] post ibidem cucullum induerit.

Adeo verò in dies doctrinæ ac sanctitatis eius fama increbuit, vt à Stephano no. no Pont. Max. ad Galerum non vocaretur, sed, vt ille ipse scribit, traheretur: ne que hoc satis Stephanus pro hominis probitate ac doctrina esse putans, Episcopatum Hofiensem addiderit, sacriq[ue] Cardinalium Collegij principem (Decanum appellant) fecerit. Plurimas legationes summa fide & diligentia obiuit. Cumque et tempore sacrati viri publicè scortis & omni libidinum generi indulgerent, vxorumque loco meretrices haberent, & appellarent, dici vix potest, quā acri ter, quā intrepidè semper illos reprehenderit, atque ad recte sancteque viuendum omni studio fuerit adhortatus. Verūm vt se Deo totum traderet, & in rerum diuinarum meditatione dies noctesque consumeret, sacro Galero & Episcopa. Abdicat se tu se abdicauit: cum quæ ab Nicolao Pont. Max. ad eas iterum dignitates, & hono rum insignia aslumenda cogeretur, ipseque constanter, & aliquanto fortasse quām ipsis & Pontificis maiestas ferret, pertinacius, renueret, Pontifex assensit quidem eius perseverantiae, sed tamen poenam in eum centenarium constituit: qua pena tenebatur ad recitandum, per centum annos, quotidie centies, verberibus adiunctis, psalmum quinquagesimum, quo visus est Dauid, cum stuprum Bersabe, & marito eius mortem obtulisset, illumque Nathan vehementer accusasset, ac minaretur, Deum tam grauia scelerata nequaquam impunita atque inulta relictum. Subiit hanc poenam libenter Petrus, tantusque in eo fuit ardor poenitendi, vt eam annuo spatio exhausserit. Itaq[ue] poena perfoluta, elegantes ad Nicolaum Pontificem & officij, ac pietatis, religionisq[ue] plenas literas dedit, quibus & purgauit se diligenter, & non minus rationibus, quām virorum sanctorum exemplo id fecisse testatus est. Hæ literæ quoniam extant, non est cur à nobis explicitur.

Abdidit igitur se in Catrianam solitudinem optatissimam, vbi nec semper oci. olus vixit: nam Mediolanensem Ecclesiam malè sentientem, & à Romana ab ductam ac discrepantem, Simoniacaque labe, & Nicolaitarum hæresi infectam, Nicolao iubente (tametsi id Stephani non iussu factum plerique velint) cum Ro mana conciliauit, & in rectam sententiam deduxit. Idem etiam in Rauennati Ec. Ecclesiastis à fide lapsas, cù Roma na conciliat.

Deuiantē monachū in viam redit.

Aliud misericordium,

Adolescēs quidam vi sis cius miraculisti monachus

Cap. ii: Petrus cre atur S. R. E. Cardina lis, & Episc opus Offici enis.

Abdicat se suis dignitatibus.

2. Reg. 12.

Poenitentiā sibi iniuncta quam alacriter impleuerit.

86 cundæ per Italiam sedis, Antistiti Petrus vltimus eremitarum, seruus, deuotissime seruitutis obsequium. Gregorio deinde septimo hortante, per omneam Italianam, sacram inediā, & ciborum ieiunitatem, die Veneris in honorem Crucis instituit, ac potius antiquius institutum, & iam ferè oblitteratum reuocauit, quod & de ho-

Peras de
Domina,
ac feria 6.
ieiunia fe-
ri oblitera-
ta resfrau-
rat.

Cap. 13.

Vigilo cu-
iustā mo-
nach.

Exod. 16.

Item alte-
rius mona-
chi visio.

Cap. 14.

Monachos
fusos ut vir
Dei refur-
mauerit.

Cap. 15.

Pietas eius
in Christi
pauperes.

Cap. 15.4

Abstinētia
eius.

Statuta.

Obitur eius.

Sepultura.

HISTO.

ac potius antiquius institutum, & iam ferè oblitteratum reuocauit, quod & de ho- rarijs precibus, quibus quotidiè diuæ Mariae Virginis Christi paræ debitum cultum exhibetur, factum est: iusitque Pontifex ab omnibus, qui sacris essent iniciati, pie ac sanctè quotidie recitandas. Quòd autem ad sacram dici Veneris, in honorè Crucis institutam, ac potius reuocatam, inediā spectat, quadam de ipsa, qua contingit, minime omittenda duximus.

In cubiculo dicto ægrotis fenex erat monachus, Leo nomine, qui precibus assi- duis, vigilis, atque abstinentiæ à cibo, iuuenili penè ardore intentus, nocte quo diæ präcessit, quo hie hæc in honorem Crucis sacra inediā instituenda erat, per quiete vidit frequentè conuentum monachorum in templo, qui albis induiti vestibus sua uisimis vocibus & dulci admodum concentu cantabant. Dulce lignum, dulces clausos, & qua deinde sequuntur. Quo etiam loco comedere consuētum, panes men- sis appositos esse nitidissimos, dulcissimos & sapidissimos: atque inter monachos vnde discubentes, virum maximè speciosum ac venerabilem, qui vnde eius. modi panes, nusquam ad eam diem visi, venissent, interrogatus. Hi sunt, inquit, pa- nes, quibus filii Israël manna percipientes, è calo alti sunt in solitudine. Vir idem. iam Abbatis, quæ erat ad occidentem, transiit ad orientem solem, ubi in pariete Christi crucifixi imago piæ aderat. Paulò etiam post alius monachus, cui Petro erat nomē, ad cœnobium die Louis regressus, cùm nihil adhuc posset de hœc inedia, nocte per quietem Perrum Damiani vidit, qui illū ad prandium invitata, secum, quæ accumbebat. Itaque postridie accipiens noui ritūs disciplinam, laus atque ala- cer, En, inquit, Dei gratia, prædiū, ad quod me Petrus Damiani vocauerat. His au- tem vísis monachi sui omnes commoti, qui ob id cercere oculis, planè diuinum in stitutum illud esse, videbantur: ab eo petunt & flagitant, vt, si quid præterea in reli- quo vietū ac vestitu commutandum, corrigendum, detrahendum putet, detrahatur, corrigat, commutet: quamobrem magis adhuc vili ac demissō vestium atque ha- bitus genere instituto, non minus sermonibus assiduis, quæ vitæ exemplis, eos ad cælestis vitæ præmia euehebat.

Quo verò tempore Episcopatū tenuit, quicquid supererat, in egentes affluenter effundebat, & ex illis duodecim pedes perpetuò abluebat, epulumque præbebat, &

tota vrbe pupilos ac viduas perquirere & iuuare. In cœnobia per quadraginta quā- doqué dies comedebat nihil, quod esset igni coctum, sed tantum pomis crudis, abs-

que villo potu, vescebatur: cuius rei discipulus eius, qui confinxit hanc vitam, testis est. Consueuerat etiam diurnis horarijs precibus atque hymnis recitandis nulli po-

stulit, corrigat, commutet: quamobrem magis adhuc vili ac demissō vestium atque ha- bitus genere instituto, non minus sermonibus assiduis, quæ vitæ exemplis, eos ad cælestis vitæ præmia euehebat.

Rauenna tandem discedens ad Pontificem aditurus, nè iter esset omnino inane, monachos inuisit, quos Fauetiç constituerat extra virbis portæ, in æde D. Mariæ, quā nunc intra urbem adductam conspicimus. Ibì febre correptus, octauo, postquam agrotare cooperat, die, ex hac vita migravit, ea nocte, que diæ octauum Calèd. Mar. antecessit, anno ab ortu Christi millesimo octuagessimo, Gregorio septimo adhuc Pontifice, & Othono (si Gibertum male sentiente rejicimus) Rauennati Archiepiscopo. Qui Otho vir profecto summa religione fuit atque innocentia. Petri Damia- ni morte ab ijs, qui excubabant iuxta cœnobium, nè sanctum cadaver posset à suis monachis, qui è propinquis locis aduenerant, sursum exportari, nuncata, repente ciues oës ad eius parentalia occurrunt, breuiq; templum tanta populi multitudine refertum est, vt vndarum modo se se inuicem impellerent, beatisque ille dicerentur, cui dabatur viri sancti loculum attingere, & illi munera prabere, pedesq; osculari. Sepulcrū interea ex cädidissimo marmore, summa facilitate, ipsi, qui adducebant, admirantibus, ex aliò sat sibi distanti cœnobia deuechit, atq; in eo, è regione chor, iuxta gradus, quibus ascenditur ad aram, locato, omnibus hymnos ac psalmos con- cinctibus, Deumq; laudantibus, viri sancti corpus reponitur.

SURILLUS

ODOR
TOMAS
RVITI
5